

Koncepce rozvoje Národního technického muzea pro léta 2006 až 2010

Obsah:

1.Úvod.....	3
2.Poslání.....	4
3.Vize muzea.....	5
4.Silné a slabé stránky NTM, příležitosti a hrozby budoucího vývoje.....	8
5.Strategické cíle muzea na období 2006-2010.....	10
6.Sbírky, archivy, knihovna.....	12
7.Železniční muzeum.....	14
8.Expozice.....	16
9.Výstavní činnost.....	18
10.Vědecká a výzkumná činnost.....	19
11.Vnější vztahy.....	20
12.Fundraising, sponzoring, grantová činnost.....	22
13.Vzdělávání, výuková činnost.....	24
14.Vnitřní organizace a řízení.....	26
15.Lidské zdroje.....	27
16.Ekonomika a finance.....	28
17.Budovy.....	29
18.Závěr.....	33

1. Úvod

Tato střednědobá koncepce vzešla z reflexe a analýzy stavu Národního technického muzea. Jejím účelem je stát se základním dokumentem, podle kterého se bude řídit vývoj Národního technického muzea v příštích pěti letech (2006 – 2010).

Koncepce byla připravována od roku 2005 a je předkládána v období na jaře 2006, které představuje pro NTM přelomové období. Po dlouhých letech, kdy muzeum nemělo k dispozici dostatek prostor pro svůj rozvoj, po letech pouhého udržování expozic a fyzického a morálního stárnutí oběho, může naplno upřít své úsilí k zásadní změně, jejímž cílem je na konci období v roce 2010 představit znovuotevřené NTM a začít uskutečňovat dlouhodobý proces, jehož cílem je dovést muzeum tam, kam svými sbírkami patří. Tedy do pozice prestižní a atraktivní instituce, která je hrdým a vyhledávaným reprezentantem, dokumentátorem a zprostředkovatelem české technické historie.

Po období rozvojových plánů, které byly razantně přerušeny povodněmi v roce 2002, se muzeu naskýtá příležitost naplno se věnovat budování a rozvoji. Díky společnému úsilí všech pracovníků NTM a s pomocí dobrovolníků a finančních darů firem se podařilo většinu škod napravit, na likvidaci zbývajících škod se intenzivně pracuje.

Národní technické muzeum bude moci také poprvé ve své historii, konkrétně po skončení rekonstrukce budovy v roce 2008, využít a nabídnout muzejníkům i veřejnosti reprezentativní a rozsáhlé prostory, o které se již nebude muset dělit s jinými institucemi.

Během dlouhého období změn a nejistot po revoluci, doprovázeného postupným uvolňováním budovy a již zmíněnými povodněmi, však naprosto zastaraly expozice. Průměrné stáří expozic NTM je 25 let. Trend v rozvoji technických muzeí v zahraničí se po tuto dobu ubíral novými směry, především k prezentaci vědy a techniky hravou formou, využívající interaktivity ke vtažení návštěvníků do poznávání; místo chronologického a monotematického přístupu se muzea začala věnovat prezentaci v souvislostech. Tento trend se projevil v markantním nárůstu návštěvníků vědecko-technických muzeí a přinesl také větší spokojenost návštěvníků. A tuto spokojenost bychom chtěli dopřát i návštěvníkům našeho muzea, rekonstrukce expozic se proto stala prioritou číslo jedna pro koncepční období 2006 – 2010.

Filosofií této koncepce je rozšíření prezentování historie o interpretaci jevů a principů promítajících se do historie i do dneška, principů, na kterých funguje svět. Takto pojaté muzeum má za cíl být významnou institucí schopnou přispět oblasti kultury i oblasti vědy svojí jedinečnou povahou na pomezí dvou světů, světa kultury a světa průmyslu, vědy a techniky, aniž by upustilo od muzejní povahy.

2. Poslání

Přes snahu být moderní a atraktivní institucí není třeba poslání muzea nově definovat s použitím moderních výrazů a přístupů. Stačí se podívat na poslání technického muzea, tak jak jej před téměř sto lety definoval Gruber. Podle něj je posláním Národního technického muzea:

„Znázorňovat technickou práci a pokrok [Gruber J., Technické muzeum pro Království české, Praha 1908, str.15]. Úkolem muzea je pořádat výstavy ze sbírek vlastních i cizích. Přičemž sbírky nemají být mrtvým skladem, nýbrž vždy živým zdrojem technického poučení k pokroku do budoucna: památkem minulosti i ostnem nabádajícím: muzeem i ústavem vzdělávacím a vyučovacím [Gruber J., Technické muzeum pro Království české, Praha 1908, str.19-21]. Dále se muzeum musí účastnit výstav pořádaných jinými vystavovateli, pořádat přednášky a přednáškové cykly, vydávat publikace, udílet prémie, diplomy a podobná veřejná uznání, jakož i vypisovat ceny za vynikající výkony v oboru přírodních věd a průmyslové i zemědělské techniky. V neposlední řadě pak podporovat vyučování ve školách.” [Gruber J., Technické muzeum pro Království české, Praha 1908, str.21-22].

3. Vize muzea

„Národní technické muzeum je profesionální, otevřená a inspirující instituce, ve které se setkává minulost s budoucností.“

NTM navenek je instituce:

Národní (reflektuje v první vědeckou a technickou historii v českých zemích a demonstruje její vývoj v souvislosti se světovým, je výraznou součástí národního kulturního dědictví)

Vědecká (zabývá se dokumentací dějin techniky, výsledky své práce prezentuje odborné veřejnosti a zároveň populárně předkládá laikům)

Kvalitní ve formě i v obsahu (na kvalitu poskytovaných služeb je kladen primární důraz)

Profesionální (o jejím místě ve společnosti není pochyb jak mezi laiky, tak odborníky, je spolehlivým a důvěryhodným partnerem)

Inspirativní (je zdrojem inspirace pro laickou i odbornou veřejnost, pro malé i velké, pro školy i pro ostatní muzea)

Aktivní (produkuje výstavy z vlastních sbírek, cílem muzea je vývoj a zdokonalování, nikoli dosažení setrvalého stavu, změna je trvale přítomným prvkem)

Popularizační (dokáže interpretovat vývoj společnosti srozumitelně, dokáže zaujmout)

Edukativní (spolupracuje se školami, má didaktické pomůcky)

Otevřená (je vstřícná k návštěvníkovi ve všech směrech, přijímá alternativní výstavy, akce, působí i mimo zdi muzea)

Komunikativní (spolupracuje s jinými institucemi, průmyslem a akademickou obcí, informuje veřejnost o dění v muzeu, reaguje na podněty veřejnosti)

Přátelská (v muzeu se každý cítí dobře, je oblíbeným místem k trávení volného času)

Sebevědomá (hrdě prezentuje své sbírky, vytváří putovní výstavy a nabízí je ostatním institucím)

Kreativní a hravá (lidé mohou v muzeu tvořit, rozvíjet své schopnosti, objevit v sobě skryté talenty, naučit se novým věcem)

NTM je uvnitř:

Odborné (každý zaměstnanec je odborníkem ve svém oboru, dále se vzdělává)

Samostatné (každý zaměstnanec si je vědom svých úkolů, kompetencí)

Zodpovědné (každý zaměstnanec zodpovídá za svou oblast, naplňuje poslání a vizi muzea, plánuje a hodnotí)

Komunikativní (umožňuje sdílení a výměnu informací s ostatními kulturními a akademickými institucemi a veřejností)

Vstřícné (jak uvnitř při týmové práci, tak i k veřejnosti)

Aktivní (zaměstnanci sami aktivně hledají cesty, jak naplnit poslání a vizi)

Pružné (pružně reaguje na výzvy a potřeby přicházející zevnitř i zevně, trvale se vyvíjí, hodnotí a koriguje svůj vývoj a směr)

Pilné (každý usiluje o nejlepší výsledky ve své oblasti a hodnotí naplňování svých osobních plánů)

Loajální (každý zaměstnanec je ztotožněn se směřováním muzea a aktivně přispívá k jeho naplňování a hájí jeho zájmy)

Ctižádostivé (snaží se v plné míře dosáhnout vize být nejlepším muzeem na světě)

Dravé (chová se tržně, při zachování kvality, slušnosti a kultury)

Respektuje a ctí hodnoty a plody lidského ducha (všechno konání se děje s ohledem na to, že NTM je národní institucí, která s úctou, sebevědomím a pokorou spravuje dokumenty o vývoji lidského poznání)

Sebevědomé (je si vědomo svého významu a důležitosti, dbá na důstojné vystupování, je rovnocenným partnerem v jednání)

Kolegiální (uvnitř muzea funguje spolupráce podřízená kritériu naplnit co nejlépe poslání a vizi)

4. Silné a slabé stránky NTM, příležitosti a hrozby budoucího vývoje

Silné stránky:

\$sbírky, unikátní sbírkové předměty

\$knihovna, archiv

\$lokalita

\$věk – tradice

\$know-how – zkušenost

\$racionalita

\$budovy

\$kvalitní jednotlivci

\$stabilní struktura návštěvníků

\$renomé, dobré jméno

Slabé stránky:

\$konzervatismus

\$nedostatek prostorů pro výstavy, nekvalitní depozitáře

\$nárůst administrativy

\$nedostatek finančních prostředků na rozvoj i na provoz

\$skepse, letargie, chybí motivující vize

\$chybí standardní depozitář

\$nedostatečná a nejednotná prezentace

\$chybí střednědobé a dlouhodobé plánování činností

- \$zbytnělost sbírek (a jejich malé využití)
- \$nezpracované, hodnotově neposouzené sbírky
- \$personální obsazení (chybí kariérní řád)
- \$slabé napojení na průmysl a akademickou obec

Příležitosti budoucího rozvoje NTM:

- \$rekonstrukce budovy
- \$rekonstrukce stávajících a vybudování nových expozic
- \$lokalita a okolí muzea
- \$navázání široké spolupráce s ostatními muzejními institucemi a školami
- \$dostavba depozitáře v Čelákovících
- \$100. výročí založení
- \$pedagogická činnost
- \$mezinárodní spolupráce
- \$zavedení marketingových postupů
- \$fundraising, sponzorship

Hrozby:

- \$škody, následky povodní
- \$nezískání finančních prostředků na realizaci rekonstrukce expozic
- \$nárůst konkurence

\$nezajištění nástupců současné generace muzejníků

\$ohrožení Železničního muzea (Masarykovo nádraží)

\$propad zájmu o muzea a kulturní zábavu obecně

\$nevyužití příležitostí spojených s rekonstrukcí a stým výročím

5. Strategické cíle muzea na období 2006 - 2010:

Střednědobá koncepce muzea na období 2006 - 2010 je vytvářena v období, kdy se Národní technické muzeum bude naplno věnovat svému rozvoji a přeměně na moderní a vyhledávanou muzejní instituci mezinárodního významu. Tato koncepce má za úkol stát se základním nástrojem řízení instituce, prvotním zdrojem informací pro všechna oddělení a odbory Národního technického muzea a zároveň informovat veřejnost o základních směrech rozvoje muzea na následujících 5 let.

Nejdůležitějšími strategickými cíli, kterých chce muzeum v tomto pětiletém období dosáhnout, jsou:

- 1.Posílit pozice NTM jako ústřední muzejní instituce v oblasti vědy a techniky na území ČR zlepšováním jeho činnosti a cílenou propagací a komunikací s odbornou i širokou laickou veřejností**
- 2.Připravit činnost muzea na rekonstrukci budovy a expozic a prosadit rekonstrukci expozic s vědomím, že jsou v havarijním stavu a jejich rekonstrukce je zcela zásadní pro další život a rozvoj muzea**
- 3.Vytvořit zcela novou formu i styl sjednocené propagace muzea, reflektující změnu pojetí expozic a vnější prezentace muzea**
- 4.Přehodnotit rozsáhlé sbírky muzea, využít rekonstrukce budovy a stěhování sbírek k jejich zpřehlednění a strukturalizaci s využitím moderních technologií (digitalizace), vytvořit metodiku sbírkotvorné činnosti sbírkových předmětů také ze současného období**
- 5.Dokončit celkovou rekonstrukci budovy, uvést depozitáře do plného provozu, zahájit výstavbu depozitáře II, zahájit projektu na dostavbu budovy na Letné**
- 6.Systematizovat a posílit spolupráci se středními a vysokými školami a aktivně se podílet na přípravě nástupnické generace muzejmíků**
- 7.Systematicky zavést komplexní marketingové postupy do procesů řízení muzea**

8.Zavést manažerský způsob do všech úrovní řízení s důrazem na projektový způsob řešení úkolů

9.Zavést, posílit a systematicky využívat kontrolní mechanismy v celém procesu řízení muzea

10.Maximálně se snažit o stabilizaci a posilování finančních zdrojů muzea, především zdrojů vlastních a ostatních mimorozpočtových

6. Sbírky, archivy, knihovna:

Plán rozvoje sbírkotvorné činnosti do r. 2010 byl zpracován již v r. 2002 jako součást Koncepce rozvoje NTM. Tento plán byl podstatně korigován v r. 2003 v dokumentu nazvaném Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti NTM do r. 2008, který reagoval na pozměněnou situaci muzea, způsobenou zasažením sbírek povodní. Ani tento rozvojový plán však nezůstal v platnosti vlivem nezaviněného pozastavení probíhající rekonstrukce hlavní budovy, výstavby depozitáře v Čelákovících a přípravy Železničního muzea. Souběh těchto okolností prodlužuje nedobry stav uložení sbírek a jeho vliv na ostatní činnost muzea dodnes.

V nastávajícím období, kdy uvedené vlivy odeznívají, bude nejen pokračovat odstraňování povodňových škod, ale započne především ukládání sbírek v nových depozitárních prostorách, a to v mnohem vyšší kvalitě, odpovídající soudobým muzeologickým poznatkům. Z pracovně kapacitních důvodů převládne dočasně potřeba správy a ochrany sbírek nad principem vědecké výstavby a budování fondů, neboť včasné odstranění současných provizorií je pro NTM podstatou koncepční a sbírkotvorné práce do budoucna. Nutné přesuny sbírek budou velmi rozsáhlé.

Zmíněné cíle se uskuteční po zprovoznění nových úložných prostor v Čelákovících a v hlavní budově na Letné. Velkokapacitní depozitář v Čelákovících, vybavený nejmodernější technologií, dovolí ukládat sbírky podle progresivních hledisek bez ohledu na jejich příslušnost k jednotlivým fondům. Přesunem jejich přímé správy z jednotlivých oddělení na centrální pracoviště se otevře cesta k pozdější reorganizaci a tak i k žádoucímu uvolnění kurátorů pro odbornou a koncepční práci.

Zaplnění depozitáře a vyhodnocení provozních zkušeností předpokládáme do r. 2008. Souběžně bude připravována výstavba dalšího objektu v Čelákovících, který k bezpečnému uložení sbírek ještě schází. V hlavní budově muzea bude po dokončení rekonstrukce zprovozněn velký depozitář archiválií pro většinu povodní zasažených výkresů a dokumentů, s ohledem na jejich dostupnost pro badatelské a prezentační využití. Zpřístupnění archiválií veřejnosti je kromě běžné prezenční služby stále více

realizováno elektronicky s archiváliemi zpracovanými digitalizačním pracovištěm NTM.

Knihovna bude - kromě běžné agendy - pokračovat v dlouhodobých úkolech, tedy:

- \$naplňování a rozšiřování elektronického katalogu

- \$rekatalogizace fondů a retrokonverze fondů,

- \$spolupráce a další rozvoj při zapojení do národních a mezinárodních integračních systémů knihoven - sdílené databáze, souborné katalogy;

- \$vybudování digitalizačního pracoviště knihovny a zpřístupňování digitalizovaného fondu a tím i ochrana knižního fondu

Konzervace a restaurování sbírek, poškozených záplavami, dále pokračuje díky výrazným organizačním opatřením i za přispění státního povodňového fondu. Další konzervátorská dílna bude zprovozněna v novém depozitáři v Čelákovících.

Úspěšně fungující pracoviště pro vysoušení archiválií zasažených povodní by mělo svou činnost naplnit pravděpodobně do r. 2012 až 2013 a pak se plynule přeměnit na restaurátorskou dílnu papíru s dlouhodobou perspektivou činnosti při restaurování vysušených archiválií.

Masivní pohyb sbírek klade vysoké nároky i na jejich zpracování, evidenci a inventarizaci. Ty jsou zajišťovány také pomocí stále zlepšované počítačové databáze se síťovým přístupem, nově doplňované obrazovou dokumentací a čárovým kódem.

To již nyní umožňuje velmi jednoduchý přístup k přehledům a informacím o sbírkovém předmětu, zpracování pracovních katalogů a výhledově i on-line přístup k omezené informaci o sbírkovém fondu. NTM spolupracuje na přípravě mezinárodního projektu eContent s nejvýznamnějšími evropskými muzei.

Akviziční plány jsou zpracovány, avšak vlivem popsané situace nejsou systematicky naplňovány. Současná akvizice je přednostně zaměřena na maximální zhodnocení sbírek, doplnění o kvalitní sbírkové předměty, o přírůstky, které doplňují stávající fond.

Velké přesuny sbírek spojené s inventarizací umožní po r. 2008 revizi stávajících konceptů sbírek i akvizičních plánů, hodnotové posouzení a patrně i vytřídění sbírkových fondů provedením jejich uvážlivé redukce.

7. Železniční muzeum

Národní technické muzeum vykonává s celostátní působností dokumentaci historie železniční dopravy v ČR. Vzhledem k mimořádnému potenciálu, jaké má železniční muzejnictví v rámci kulturního dědictví ČR, došlo na základě usnesení vlády ČR v r. 2000 ke vzniku Železničního muzea NTM (ŽM), jako organizační jednotky Národního technického muzea.

Ve sbírce ŽM NTM výrazně dominuje kolekce 125 historických kolejových vozidel, která předurčuje metody práce, jejího řízení, nároky na zdroje atd. Tato sbírka se k roku 2005 nacházela v naprosto nevyhovujícím stavu, byla fyzicky rozptýlená atd. S výjimkou dopravní haly v Praze na Letné a zápůjčky Muzeu Českých drah nebyl obrovský potenciál sbírky součástí žádného expozičního kontextu.

ŽM bylo v rámci NTM pověřeno vybudováním Centrální expozice železniční historie. Úkol zrealizovat tento projekt rezultuje z úrovně usnesení vlády a je v rámci NTM i celého resortu akcí zásadního významu.

Sbírky jako takové se skládají ze skupiny kolejových vozidel, ostatních předmětů a archiválií. Ve sbírkotvorné oblasti je postupováno podle tří period: dokumentace období před rokem 1950, období mezi lety 1950 – 1970 a období po r. 1970.

V letech 2006 – 2010 je třeba provést úplnou inventarizaci jednotlivých sbírkových předmětů, vyhodnotit sbírkové portfolio, zajistit kvalitní a bezpečné deponování, minimalizovat zápůjčky subjektům bez statutu muzea.

Pro projekt budování Centrální expozice železniční historie je nutno aktualizovat všechny vstupy po jeho přípravu s ohledem na proměny společenské a ekonomické reality ČR.

V oblasti přípravy expozic je vytyčena následující pracovní linie :

Pro rok 2006:

Analýza stávajícího potenciálu sbírky ŽM

Rozpracování potenciálu sbírky do expozičně uchopitelných témat

Prověření efektivity propojení potenciálu sbírek ŽM s ostatními expozičními projekty NTM

Návrh alokace výsledných navržených konkrétních projektů

Rozvaha nároků na zdroje

Marketingové studie k nim

Standardní Studie proveditelnosti

Výsledná libreta expozic

Vyřešení majetkoprávních vztahů k výsledným lokalitám

Pro léta 2006 - 2012:

Příprava území pro zahájení prací

Projektová příprava

Projekt expozic dle výsledných libret

Stavební realizace

Otevření expozic

Součástí zadání ke všem jednotlivým krokům je nekompromisní požadavek vysoké kvality a úplnosti argumentace. Ten předpokládá trvalé podrobení oponentuře, a to interní i externí - ze strany nadřízených orgánů, kterým přísluší o projektech ŽM rozhodovat.

V tento okamžik je pro lokalizaci expozičních záměrů ŽM NTM s ohledem na geografické pokrytí státu za vstup bráno rozpracování libreta a scénáře Centrální expozice železniční historie do dvou lokalit – hlavní (v Čechách) a doplňující (na Moravě). Bez potřebných analytických vyhodnocení nelze definitivní umístění bez rizik predikovat úžeji.

Cíle Železničního muzea pro období 2006 - 2010 :

- 1.Stabilizace stavu sbírky ŽM NTM
- 2.Vybudovat centrální Expozici železniční historie jako celoevropsky významné kulturní destinace
- 3.Vybudovat kvalitní zázemí pro depozici a trvale zkvalitňovat stav sbírkového

fondy

4. Dokončit zdokumentování historického období 1950 – 1970

5. Přejít ve stavu sbírky od stabilizace ke zkvalitňování a udržovat ji ve stavu pod 20% nerestaurovaných předmětů ještě během návrhového období

6. Získat pozici centrálního, trvalého a vedoucího fóra badatelské práce v oblasti historie železnic ČR.

Související dokument: *Koncepce železničního muzejnictví v ČR pro období let 2005 - 2010*

8. Expozice

Expozice jsou pro všechna muzea základní formou komunikace mezi muzeem a veřejností a tedy i základním prvkem naplňování poslání muzea ve službě veřejnosti.

Z tohoto pohledu je bohužel současný stav expozic NTM zcela nevyhovující, expozice představují největší problém v rozvoji muzea. Všechny stávající expozice NTM (s výjimkou expozice telekomunikací) vznikly před rokem 1989, jejich průměrné stáří je přes 25 let. Tato skutečnost se zákonitě odráží v jejich současném stavu i atraktivitě pro návštěvníky. Většina expozic se nachází na samé hranici funkční a estetické životnosti, expozice jsou navíc vzhledem k svému stáří výrazně morálně zastaralé, jejich ideová hodnota neodpovídá současnému stavu poznání a často reflektuje minulou ideologii.

Za 25 let od vybudování expozic se markantně změnilo nejen společenské klima, zcela zásadních změn doznaly díky technickému pokroku možnosti a způsoby prezentace, výraznými inovacemi prošly také trendy v muzejních prezentacích obecně, v oblasti vědeckých a technických muzeí obzvlášť. Technická muzea se celosvětově přiklání k prezentaci svých sbírek s využitím interaktivity, místo statické prezentace exponátů se snaží návštěvníky vtáhnout do poznávání a zapojit je do činnosti v muzeu, umožnit jim

aktivně poznávat, nabízí jim nové formy „vzdělávání“ a nahrazují chronologickou prezentaci prezentací v souvislostech.

Současné uspořádání expozic neumožňuje zdůraznění a prezentaci špičkových sbírkových předmětů (např. nejstarší dochované automobily značek Tatra, Audi, Bugatti), které mezi ostatními exponáty zapadnou. V koncepci nových expozic se naopak stanou hlavním magnetem.

Celá problematika rekonstrukce a vytváření nových expozic tyto skutečnosti vnímá a při koncipování a plánování expozic je zohledňuje. Je řešena jako celek se zdůrazněním prezentace sbírkových předmětů v širších souvislostech, s využitím interaktivity doplňující stávající exponáty a oživující expozice s přihlédnutím k edukativní a poznávací stránce expozic. Současně by domácím návštěvníkům měla předat poselství o práci předků, zahraniční pak seznámit s širšími historickými informacemi o naší zemi.

Plán rekonstrukce počítá s rekonstrukcí všech stávajících expozic a jejich doplnění o nové expozice polygrafie, architektury, techniky v domácnosti, exaktních věd, akustiky a expozice o dějinách Národního technického muzea.

Celková rekonstrukce expozic je zcela zásadní podmínkou pro rozvoj muzea, a je proto vnímána jako nejvyšší priorita na období, pro které je tato koncepce vytvářena.

Plánovaný termín rekonstrukce expozic je 2007 - 2010

Související dokument: *Investiční záměr rekonstrukce expozic*

9. Výstavní činnost

Národní technické muzeum trpělo až do současnosti naprostým nedostatkem výstavní plochy. Momentálně má k dispozici pouze jeden sál pro krátkodobé výstavy s celkovou plochou 200 m². S rekonstrukcí budovy však přibude nový variabilní, víceúčelový výstavní sál v suterénu jihovýchodního a východního křídla o velikosti 600 m², s možností jednoduché instalace a zavážení. Vzhledem k tomu, že NTM disponovalo jediným výstavním prostorem, bylo dosud velmi obtížné udržet vyrovnanost kvality výstav a vytvořit jednotnou výstavní koncepci, občas také docházelo k nedostatečnému marketingovému využitím příležitostí, které s sebou výstavy nesly. Nedostatek výstavních prostor se projevil také v omezení tvorby a prezentace výstav z vlastních, často unikátních sbírek muzea. Rozšířeným prostorám a novým možnostem bude nutno přizpůsobit výstavní činnost muzea, zejména posílit její střednědobé plánování a využít ho pro eliminaci výše zmíněných nedostatků.

Strategie výstavní činnosti stanovuje na období 2006 – 2010 následující priority:

1. Základ výstavní činnosti tvoří 1 až 2 velké výstavy ročně, jimž je věnována primární marketingová podpora a public relations, směřující kromě propagace samotné výstavy také k propagaci Národního technického muzea.
2. Ostatní malé výstavy s přibližně tříměsíčním cyklem jsou plánovány se zaměřením na konkrétní cílové skupiny, při marketingu a propagaci těchto výstav bude intenzivně využívána segmentace trhu.
3. Při koncipování výstav bude kladen důraz na reprezentativní výstavy ze sbírkového fondu Národního technického muzea, smyslem je zhodnocení vlastních bohatých sbírek a jejich představení veřejnosti.
4. Zvýšený důraz při přípravě bude u vytipovaných výstav kladen na putovní charakter. Tyto výstavy budou aktivně nabízeny do světa se záměrem prezentovat český kulturní život a kulturní dědictví České republiky, zkrácené verze budou

přípraveny pro vystavení v Českých centrech

5. Zvláštní skupinu výstav budou tvořit výstavy věnované vědecké činnosti a vědeckým objevům současnosti. Budou prezentovány výsledky studentské vědecké činnosti.

6. Vzhledem k významu výstavní činnosti při tvorbě image muzea a vzhledem k širokému dopadu na veřejnost (a počet návštěvníků muzea) bude posílena úloha systematického hodnocení uskutečněných výstav a to jak z hlediska odborného, tak z hlediska ekonomického, závěry hodnocení budou zohledněny při plánování další výstavní činnosti muzea.

10. Vědecká a výzkumná činnost

Národní technické muzeum má od svého vzniku ve svém statutu vymezenou péči o dokumentaci historie techniky a vědy. V současnosti je NTM jediným centrem, které se plánovitě zabývá historií české a světové techniky, exaktních a technických věd (matematiky, fyziky, astronomie, astrofyziky, geofyziky, chemie apod.) a koordinuje snahy v této oblasti. Vzhledem k tomuto jedinečnému postavení NTM musí v dlouhodobém výhledu zohlednit rozvoj a směřování výzkumné činnosti především na základě konfrontace se zahraničním. Jako jediné centrum se musí věnovat také soustavné popularizaci a výchově další výzkumné generace. Program výzkumu vývoje vědy a techniky v nejbližším období vychází z projektu výzkumného záměru „Česká technika na pozadí světového vývoje“, jehož realizace poběží až do roku 2008.

Hlavní oblasti rozvoje na období 2006 – 2010 lze sestavit do těchto úkolů:

1. Začít s přípravou, v češtině stále chybějící, přehledné práce o vývoji světové techniky.

2.Průběžně porovnávat a konfrontovat výzkumnou práci NTM, její zaměření a úroveň s úrovní historie vědy a techniky v dalších světových výzkumných centrech formou mezinárodních konferencí i vzájemných stáží.

3.Podporovat a posilovat prezentaci výsledků výzkumu NTM v řadách „Práce z dějin techniky a přírodních věd“ (vydávané česky s obsáhlým anglickým souhrnem) a „Acta historiae rerum naturalium necnon technicarum“ (vydávaných v kongresových jazycích) a v několika sériích „Rozprav NTM“.

4.NTM zároveň považuje za svůj úkol, aby pro výzkum v oblasti dějin vědy a techniky vyrůstala další generace badatelů. Cílem je navázat vedle přednášek na technických vysokých školách i na Universitě Karlově úzkou spoluprací se školami a podporovat prostřednictvím pracovníků NTM při vědecké práci v oboru diplomanty a doktorandy

11. Vnější vztahy

Komunikace s veřejností a marketing představují jednu z klíčových oblastí muzea pro zajištění úspěchu všech aktivit nabízených veřejnosti (výstavy, expozice, edukativní činnost, fundraising) a jejich kvalita se výraznou měrou podílí na naplnění jednoho z cílů muzea, tedy maximálně sloužit veřejnosti. Marketing muzea bude navíc jedním ze stěžejních faktorů realizace připravované změny v pojetí a prezentaci muzea veřejnosti.

Vzhledem k rekonstrukci budovy a plánované rekonstrukci expozic stojí oddělení vnějších vztahů muzea před velkou příležitostí na obnovení a posílení dobrého jména NTM u veřejnosti. Změna pojetí expozic, jejich přeměna ze statických, chronologicky a nepříliš zajímavě prezentovaných, na hravé, zábavné, interaktivní a v širších souvislostech prezentované, poskytuje muzeu příležitost změnit obraz NTM v očích veřejnosti, nalákat návštěvníky do svých expozic, „oprášit zašlé jméno“ a realizovat přerod NTM v atraktivní

a prestižní instituci, která bude místem střetávání historie a současnosti vědy a techniky a zároveň častým cílem Pražanů i návštěvníků Prahy.

Jednotící linka prezentace muzea a corporate identity (firemního stylu) muzea pocházející z doby před rokem 1989, prezentace ani marketing však tomuto záměru neodpovídají a málo reflektují současné tržní a konkurenční prostředí.

Neefektivní uplatnění těchto prvků výrazně snižuje šance jak na přilákání návštěvníků, tak při získání sponzorských a jiných prostředků na rozvoj, proto jim bude věnována zvýšená pozornost.

Současně s posílením orientace muzea na veřejnost (jako na svého zákazníka) bude výrazně posílena a systematizována úloha marketingového průzkumu v rozhodovacích procesech muzea. Změna všech těchto komponent je cílem vnějších vztahů pro období 2006 - 2010.

Na období 2008 - 2010 zároveň připadá 100. výročí založení a otevření Národního technického muzea. K tomuto výročí jsou plánovány oslavy a akce hodné významu NTM i tohoto výročí, je třeba je připravit a zabezpečit jejich organizaci.

Cíle muzea v oblasti vnějších vztahů na období 2006 – 2010 jsou:

1. Zpracovat marketingovou strategii muzea, zohledňující nové pojetí expozic a změnu přístupu muzea k návštěvníkovi.

do poloviny roku 2007

2. Uzavření muzea na dobu téměř dvou let s sebou nese riziko poklesu zájmu a zapomnění, je proto potřeba vypracovat a realizovat plán PR muzea během období rekonstrukce .

třetí čtvrtletí 2006

3. Součástí oslav 100. výročí NTM bude zavedení nového jednotného firemního stylu (Corporate Identity), který bude variací nového firemního stylu muzea. Jeho

základem bude vytvoření nového logotypu, a celého vizuálního stylu (Corporate Design).

do poloviny roku 2007

4. Pro přehlednost a jednoznačnost pohybu návštěvníků uvnitř nově zrekonstruovaného muzea připraven a v rámci rekonstrukce instalován Informační systém.

druhé pololetí 2007

5. Vypracovat scénář oslav a plán výstav k nadcházejícímu výročí 100 let od založení muzea (2008) a jeho otevření veřejnosti (2010) .

polovina roku 2006

6. Vytipovat a navázat spolupráci s mediálními partnery muzea.

polovina roku 2006

7. Muzeum bylo dosud převážně „interně orientovanou“ institucí, návštěvník byl vybavením muzea i koncepcí stávajících expozic vnímán spíše jako pouhý příjemce, který akceptuje všechna rozhodnutí, byl aplikován přístup „vystavujeme a oni přijdou“. Tento přístup však nelze považovat za efektivní při naplňování poslání muzea v podobě poskytování služeb veřejnosti. Proto je naším cílem zavést komplexní systematický marketingový průzkum a jeho výstupy zohlednit v rozhodování top managementu i středního managementu muzea, aplikovat přístup „poslouchejme je a oni přijdou“.

první pololetí 2006

12. Fundraising, sponzoring, grantová činnost

Financování provozu a rozvoje muzea je zajišťováno z veřejných zdrojů (státní rozpočet) z vlastních zdrojů (tržby muzea) a z jiných zdrojů (prostředky od sponzorů, příjmy z reklamy). Vlastní zdroje a jiné zdroje muzea jsou dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem. Ujasněný vývoj rekonstrukce budovy umožní koncepční přístup k sponzorství a fundraisingu muzea, který byl dosud velmi limitován současným stavem expozic i celkovou prestiží a nejasnostmi ve vývoji. Byl organizován nahodile a především na základě osobních vazeb a vztahů. Systematickou akcí na získání finančních prostředků je probíhající veřejná sbírka na opravu Letenského kolotoče.

Střednědobým cílem muzea v této oblasti je zvyšovat podíl doplňkových zdrojů prostřednictvím systematické a cílené (spolu)práce se sponzory a individuálními dárci a využít zkušeností z realizovaných projektů k získání dalších finančních prostředků ze zdrojů EU či EHP/Norska.

Cíle muzea v této oblasti na období 2006 – 2010 jsou:

1. Za účelem maximalizace doplňkových zdrojů je třeba vytipovat a zpracovat vhodné projekty, na jejichž realizaci s reálným celospolečenským přínosem nemá NTM finanční prostředky a u nichž lze očekávat zájem na spolupráci při jejich realizaci ze strany dárců, sponzorů a spolupracovníků. Za účelem prezentace takových projektů pak navazovat úzkou komunikaci s potenciálními partnery projektů, tj. s finančními institucemi a velkými průmyslovými firmami a ostatními vytipovanými malými a středními podniky.

průběžně, ročně hodnotit

2. Dále rozvíjet spolupráci s partnerskými organizacemi muzea (Škoda, Maersk, Skanska...), získávat další partnery muzea, zlepšit jejich prezentaci a utvářet a s jejich přispěním posilovat pozici muzea jako místa setkávání moderní techniky a technologie se slavnou historií.

průběžně

3. Národnímu technickému muzeu se od roku 2004, kdy ČR vstoupila do Evropské unie, stejně jako ostatním neziskovým organizacím včetně státních, naskýtá možnost čerpat na své projekty a záměry finanční prostředky z rozvojových programů EU. Přes znevýhodnění v podobě sídla NTM v pražském regionu, který má značná omezení v čerpání finančních prostředků, existuje řada programů, v rámci nichž lze finance čerpat. Vzhledem k rozsáhlé agendě spojené s čerpáním finančních prostředků i náročnosti přípravy projektů je proto třeba zřídit pozici projektového referenta, který by spravoval celou agendu. Dále je třeba záměry muzea průběžně zpracovávat do podoby projektů, aby bylo možné jejich operativní uplatnění v dotačních programech i při jednáních s potenciálními dárci a sponzory.

průběžně

13. Vzdělávání, výuková činnost

Vzdělávání je významnou činností muzea, je zmíněno v poslání muzea a ve zřizovací listině. Současná koncepce expozic však vzdělávání a poznávání návštěvníků nijak zvlášť neusnadňuje. Expozice díky svému stáří vycházejí z chronologické prezentace sbírkových předmětů, návštěvníkům nabízejí především statické nahlížení, předávají „hotové“ exponáty a poznatky a minimalizují vlastní aktivní poznávání.

Vzdělávací nabídka pro školy, které tvoří podstatnou část návštěvníků muzea, je v současnosti omezena na lektorskou činnost bez vytvoření soustředěné a komplexní nabídky školám. Tento stav je zapříčiněn již zmiňovaným malým akcentem expozic na vzdělávání, chybějícími prostory pro výuku ale také malými možnostmi zařazení výuky v muzeu do výuky jednotlivých školních předmětů. Nepravidelné speciální vzdělávací akce pro základní školy, resp. jejich výstupy a hodnocení, ale jednoznačně potvrdily široké možnosti muzea, atraktivitu výuky v něm a vysoký zájem škol.

V současnosti realizovaná školská reforma uvolnila základním a středním školám ruce

v tvorbě vlastních vzdělávacích programů. Klade nově důraz na aktivní poznávání a využití vlastní aktivity žáků. Úlohou školy bude poskytnout žákům ucelenou strukturu základních pojmů a vztahů, která umožní zařazovat informace do smysluplného kontextu vědění i životní praxe.

Tato kurikulární reforma, současně s připravovanou rekonstrukcí expozic a změnou jejich pojetí, představuje velkou příležitost pro navázání ucelené spolupráce Národního technického muzea se školami.

V období 2006 – 2007 bude muzeum realizovat grant v rámci programu JPD3, který je přímo zaměřen na přípravu a pilotní ověření možností interaktivní, objektově zaměřené výuky základních škol a nižších stupňů gymnázií v muzeu. Tento program poskytne řadu výstupů využitelných pro rozvoj výuky v muzeu, např. pracovní listy, interaktivní modely či metodické listy pro pedagogy. Poznatky získané jeho realizací budou široce uplatněny v celé této oblasti.

Cíle muzea v oblasti vzdělávání na období 2006 – 2010 jsou:

1.Navázat na výstupy právě probíhajícího grantu určeného na přípravu edukativního programu pro školy a realizovat je. Zajistit systematickou nabídku této navržené výuky v muzeu a aktivně ji nabízet školám.

od otevření v roce 2008

2.V úzké spolupráci s vysokými školami zajistit odborné lektory, kteří by pomáhali společně s učiteli realizovat výuku školních skupin v muzeu.

od otevření v roce 2008

3.Vybudovat během rekonstrukce muzea výukové prostory – zázemí pro školy v muzeu.

konec roku 2007

4.Navázat na úzkou spolupráci s odborníky z vysokých škol, realizovanou v rámci

probíhajícího grantu, a rozvíjet tuto spolupráci dále při návrzích a realizaci expozic i konkrétních interaktivních modelů pro budoucí expozice. *rok 2006*

14. Vnitřní organizace a řízení

V oblasti vnitřní organizace a řízení se muzeum potýká se dvěma problémy. Prvním je přetrvávající nízká míra proorganizovanosti a malé uplatňování diferenciací hodnocení pracovníků na základě dosahovaných výsledků, druhým pak minimální využívání dlouhodobých plánů a koncepcí na jiné než centrální úrovni řízení. Oblast vnitřní organizace a řízení muzea navíc stojí před velkými úkoly, kterými jsou rekonstrukce hlavní budovy muzea, plánované budování nových expozic, přesun sbírek do nového depozitáře v Čelákovících.

Cíle muzea v oblasti vnitřní organizace a řízení na období 2006 - 2010 jsou:

1.Zavést systém střednědobého plánování na úrovni oddělení, systematizovat tvorbu koncepčních dokumentů a do jejich tvorby zapojit co největší počet zaměstnanců muzea, zavést pravidelnou roční revizi koncepce NTM.

rok 2007

2.Za účelem realizace vize se stát místem setkávání historie a současnosti na poli českého průmyslu, vědy a techniky. Zřídit poradní sbor GŘ muzea, složený ze zástupců průmyslu, vědy a techniky.

rok 2007

3.Zavést manažerský způsob na všech úrovních řízení s jasně definovanými odpovědnostmi a projektový způsob řešení úkolů.

průběžně

4.Posílit koncentraci podpůrných činností (finanční, ekonomický a provozní servis) na centrální úrovni, při jejich současné redukci na úrovni útvarů. Snížit absenční zálohy a současně plná koncentrace odborných útvarů na odbornou činnost.

rok 2006

5.Vytvořit detailní plán činnosti jednotlivých oddělení během uzavření a

rekonstrukce muzea, vypracovat harmonogram a prostorový plán přesunů a tyto plány směřovat k maximálnímu využití období rekonstrukce ve prospěch muzea (zejména systematizace sbírek).

běží, dokončit do první pol. 2006

15. Lidské zdroje

Oblast lidských zdrojů je jednou z problematických oblastí Národního technického muzea. Průměrný věk zaměstnanců muzea přesahuje 51 let, což s sebou přináší řadu aspektů, které je třeba v středně až dlouhodobé perspektivě řešit. V první řadě je třeba vyřešit otázku nástupnické generace současných muzejních odborníků. Současní muzejníci nemají své nástupce, výchova nových trvá několik let a reálně tak hrozí ztráta „paměti organizace“. S problematikou lidských zdrojů je úzce spojena i mzdová politika. Nízké průměrné mzdy pod celostátním a hluboce pod pražským průměrem jsou problémem, se kterým se muzeum stále potýká a to i ve své snaze zaměstnávat mladé pracovníky. Navíc relativně rigidní systém platů brání vyšší diferenciaci mezd a jejich motivačnímu využití. Oblasti lidských zdrojů se také dotkne plánovaná rekonstrukce a uzavření muzea. Bude třeba vyřešit problematiku nedostatku místa (kanceláří) pro všechny zaměstnance. Bude třeba zajistit pracovníky pro manipulaci se sbírkami.

Cíle muzea v oblasti lidských zdrojů na období 2006 - 2010 jsou:

V období 2006 – 2010 je třeba:

1. Usilovat o růst mezd s využitím fundraisingu, projektové a grantové činnosti, společně se zavedením a širším uplatněním motivačních složek mzdy.

Termín: průběžně

2. Navázat úzkou spolupráci se školami vyučujícími muzejnictví (Katedra

muzeologie MU Brno, VOŠIS, apod.), navrhnout a realizovat systém dlouhodobějších stáží studentů v muzeu.

průběžně

3. Provést analýzu ceny a kvality u vytipovaných služeb poskytovaných vlastními zdroji a srovnat se službami poskytovanými externími dodavateli. Dle výsledků převést služby, u kterých se prokáže větší výhodnost při externím poskytování, na externí dodavatele.

rok 2007

4. Připravit plán využití zaměstnanců a jejich uplatnění během rekonstrukce a uzavření muzea v období říjen 2006 – únor 2008.

rok 2006

16. Ekonomika a finance

V oblasti hospodaření se muzeum řídí rozpočtem sestavovaným na kalendářní rok. Je vytvářen jako vyrovnaný po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu. Muzeum se dlouhodobě potýká s nedostatkem prostředků zejména s ohledem na nezbytné investiční akce, ale i z hlediska vlastního provozu. Analýza vykazala podíl vlastních zdrojů na celkovém rozpočtu pouze 8%, což je pod republikovým i evropským průměrem. Navíc uzavření muzea po období rekonstrukce způsobí další pokles vlastních příjmů v důsledku výpadku příjmů plynoucích ze vstupného a nájmu.

Cíle muzea v oblasti ekonomiky a financí na období 2006 - 2010 jsou:

1. Strategickým cílem je dlouhodobá finanční stabilita rozpočtu, tedy zajištění optimálního objemu příspěvku z veřejných rozpočtů při soustavném zvyšování

podílu vlastních a doplňkových zdrojů.

průběžně

2.Vzhledem k dominantnímu podílu veřejných zdrojů (státního rozpočtu) v rozpočtu muzea je nutno zkvalitnit metodiku konstrukce rozpočtu.

průběžně

3.Analyzovat možné zdroje vlastních příjmů muzea v období rekonstrukce a uzavření muzea a jejich maximální saturace.

průběžně

4.Redukovat náklady muzea opatřeními v oblasti energetického hospodářství, informačních a komunikačních služeb a využití externích dodavatelů tam, kde to přinese finanční úsporu.

průběžně

5.Zavést tříleté plánování finančních priorit NTM.

od r. 2007

6.Při plánování investičních záměrů a projektů maximálně využívat vícezdrojové financování a vyhodnocovat možnost využití public private partnershipu

průběžně

17. Budovy

Hlavní budova NTM

Hlavní budova NTM v Praze navržená v polovině třicátých let prof. Dr. arch. M. Babuškou byla postavena v letech 1939 - 1942. Budova je zapsána na seznamu nemovitých kulturních památek. Ihned po dokončení byla novostavba zabrána pro účely protektorátní správy pošt. Až v roce 1947 se podařilo docílit předání necelé poloviny budovy do užívání muzea. Větší část však byla vyčleněna pro potřeby institucí jako ministerstvo vnitra,

ministerstvo obrany a další. Teprve až koncem roku 1999 bylo uvolněno a předáno posledních 2.000 m⁵. Počínaje rokem 2000 přešla tato budova jako celek poprvé za svoji více než šedesátiletou historii do užívání NTM.

Stávající technický stav budovy není dobrý. Celkový finanční deficit v údržbě a obnově budovy (nikoli rekonstrukce!) je odhadován na více než 100 mil. Kč. Navíc předcházející uživatelé budovy stavebně upravili dispozice jednotlivých podlaží pro svoji potřebu, tzn., že většina expozičních sálů a veřejných prostor budovy byla znehodnocena přestavbou na kanceláře.

V roce 2001 byly proto ze strany MK ČR přiděleny finanční prostředky na I. etapu rekonstrukce budovy. Jejím cílem bylo zejména zrekonstruovat prostory, které muzeum převzalo po nájemnících. Stavební práce byly v roce 2004 neočekávaně zastaveny s ohledem na přerušení financování ze strany MK ČR v důsledku nálezu NKÚ. Na základě schváleného nového investičního záměru byla koncem roku 2005 zahájena II. etapa rekonstrukčních prací, která by měla zahrnovat zhruba tři čtvrtiny celé budovy s termínem dokončení v závěru roku 2007 a budovu v maximální míře očistit od nevhodných zásahů a otevřít pro expoziční a výstavní aktivity muzea.

V období 2006 – 2008 je třeba dokončit rekonstrukci budovy v rozsahu schváleném investičním záměrem.

Dále je třeba do konce roku 2007 připravit investiční záměr na závěrečnou III. etapu rekonstrukce hlavní budovy NTM po jejímž dokončení bude budova zrekonstruována v celém svém rozsahu.

Depozitární areál Čelákovice

V druhé polovině šedesátých let NTM získalo pro svoji potřebu pozemek bývalé cihelny v Záluží u Čelákovic o celkové ploše cca 75.000 m⁵. Na tomto pozemku bylo v průběhu sedmdesátých a osmdesátých let vybudováno osm skladových hal včetně železniční vlečky. Dva nejstarší objekty mají charakter pouze provizorních skladů, ostatní novější budovy poskytují uloženým exponátům alespoň základní nezbytnou ochranu.

Pro další využití areálu Čelákovice byla v roce 1997 zpracována studie, která počítá s postupnou výstavbou pěti nových hal. V roce 2001 byla ze strany MK ČR odsouhlasena výstavba první nové moderní depozitární haly, která byla otevřena začátkem roku 2006. Depozitární areál Čelákovice představuje hlavní perspektivu muzea v oblasti depozitářů. NTM aktuálně stojí před problémem, kam uložit sbírkové předměty původně umístěné v objektu karlínské Invalidovny, odkud byly v důsledku povodní roku 2002 provizorně převezeny a uloženy v areálu Železničního muzea na Masarykově nádraží. Dále se muzeum musí zabývat přemístěním a uložením sbírkových předmětů z nevyhovujících depozitářů v Hřešihlavech a v několika provizorních objektech na pozemku sousedícím s hlavní budovou. Jak již bylo zmíněno v úvodu, minimálně dvě nejstarší haly v areálu Čelákovice jsou zcela nevyhovující a je nutné jejich vyklizení.

S ohledem na prostorové problémy, které po povodních vznikly vystěhováním depozitáře na Invalidovně, je třeba do roku 2010 vybudovat další depozitární halu, na jejíž realizaci byl zpracován investiční záměr, který byl MK ČR v roce 2005 odsouhlasen.

Dále je třeba do konce roku 2007 vypracovat investiční záměr na další halu v areálu Čelákovice s cílem realizace výstavby od roku 2010.

Depozitární objekt Hřešihlavy

Jedná se o depozitární objekt tvořený nevelkým zámečkem v obci Hřešihlavy (okr. Rokycany). Objekt s užitnou plochou cca 600 m², který NTM získalo v šedesátých letech, je jako depozitář zcela nevhodný a s ohledem na jeho lokalitu je pro NTM i jinak nepoužitelný. Po jeho úplném vystěhování do konce třetího čtvrtletí 2006 bude objekt nabídnut k odprodeji, popřípadě k bezúplatnému převodu.

Skladový objekt Stehelčeves

Skladový objekt v obci Stehelčevěs (okr. Kladno) převzalo NTM v roce 1993 od MKČR.

Jedná se montovanou skladovou halu o ploše 590 m², která je používána k uložení výstavního materiálu. Výstavba depozitární haly č. 2 s termínem dokončení 2010 umožní objekt okamžitě vyklidit a nabídnout k odprodeji.

Depozitář kolejových vozidel Chomutov

Začátkem roku 2006 byla získána za velmi výhodných podmínek do pronájmu rotunda v depu ČD Chomutov pro kvalitní depozitární uložení významné části sbírky kolejových vozidel dosud rozmístěných na 36 místech po celé ČR. Jednáme o možnosti převedení budovy do majetku NTM.

Rekreační objekt Vítkovice:

Jedná se o horskou chalupu nacházející se v katastru obce Vítkovice v Krkonoších.

Objekt s užitnou plochou cca 260 m², který NTM získalo v šedesátých letech, je od samého počátku využíván výhradně pro rekreaci zaměstnanců. S ohledem na technický stav, provozní náklady a další okolnosti je třeba ve výhledu do roku 2010 nemovitost opustit a nabídnout ji k odprodeji.

Východní areál NTM

V sousedství hlavní budovy v Praze na Letné disponuje NTM pozemkem o výměře 8.789 m². Tento pozemek je určen pro výstavbu nové muzejní budovy. Její potřeba a naléhavost je čím dál zřetelnější. Prostory stávající budovy zdaleka nedostačují prezentaci stávajících exponátů muzea a valná většina jich zůstává ukryta veřejnosti v depozitářích. Současně se významně rozšiřuje počet technických a vědních oborů, kterými by se mělo NTM vzhledem ke svému statutu zabývat, předmětů potenciálního zájmu přibývá, pro jejich prezentaci však nezbývá místo. V současné podobě expozic jsme dali přednost "sbírkovým" expozicím, které v sobě mají zahrnutu interaktivní část, před čistým, tedy nesbírkovým science centrem, které by však mohlo v nové budově své místo najít. V dlouhodobém výhledu se tyto potřeby a požadavky budou stupňovat, pokud muzeum chce nadále plnit svoji úlohu ústřední instituce na poli dějin vědy a techniky, je výstavba nového areálu naprosto nezbytná. S ohledem na náročnost koncipování funkcí

nové muzejní budovy bude nutné zrealizovat nejdříve náročnou předprojektovou přípravu. Do roku 2008 budou definovány a kvantifikovány všechny hlavní požadavky kladené na novou budovu. S výhledem do roku 2010 je třeba v návaznosti na poskytnuté investiční prostředky zpracovat architektonickou studii nové budovy, která se stane východiskem pro další fáze projektové činnosti a na jejímž základě bude možné kvalifikovaně stanovit propočet investičních prostředků na realizaci samotné stavby. Realizaci nové budovy by bylo potřeba vzhledem k výše zmíněným okolnostem uskutečnit v horizontu do roku 2020.

18. ZÁVĚR

Z výše popsané koncepce rozvoje NTM na období 2006 – 2010 je zřejmé, že muzeum stojí v tomto období před řadou úkolů, jejichž úspěšná realizace položí základ pro rozvoj celé instituce nikoli jen na toto pětileté období, ale na desítky let dopředu. Především rekonstrukce budovy a plánovaná rekonstrukce expozic představují základní kameny procesu přerodu NTM v moderní, atraktivní a vyhledávanou muzejní instituci mezinárodního významu. Otevření nového moderního depozitáře a přesun sbírkových předmětů z budovy muzea představuje příležitost pro revizi sbírek a jejich důstojné uložení, 100. výročí založení muzea zase šanci zviditelnit muzeum a propagovat novými expozicemi i novým pojetím národní kulturní dědictví. Důležitým úkolem je vybudování Centrální expozice železniční historie, která bude umístěna v samostatné lokalitě. Zároveň je třeba postupně implementovat a zavádět osvědčené přístupy komerčního sektoru a začít urychleně vychovávat nástupnickou generaci muzejníků.

Rychlý rozvoj a vznik technických a vědních odvětví budou klást na Národní technické muzeum čím dál vyšší nároky na předvídavost a schopnost reagovat, ale zároveň jej předurčují k rozvoji a expanzi a poskytují mu nové možnosti.